

BIJ UITGEVERIJ HOLLANDIA ZIJN OOK VERSCHENEN:

Tania Aebi, Solo
Eerde Beulakker, Naar koude kusten
Henk Bezemer, Vier zomers zeilen
Erskine Childers, Het raadsel van de Wadden
Olav Cox, Ritme van de oceaan
Laura Dekker, Een meisje, een droom
Joshua van Eijndhoven, Op reis met de Hope
Wilbert van Haneghem, Schipbreuk in het paradijs
Jean Heylbroeck, De wereld is rond
Jean Heylbroeck, Terra incognita *
Micha Jacobs, Held op zee: Het avontuurlijke leven van Mark Slats
Tristan Jones, De ongelooflijke tocht
Robin Knox-Johnston, Alleen op de wereldzeeën
Femke Lobach, Overal horizon
Eric Newby, De laatste graanrace
Wieke van Oordt, Steigerjunkie
Vivian Oskam, Blijven drijven
Ben Rutte, Dat nemen ze je nooit meer af
Michiel van Straten, Onzeker op zee *
Nicholas Tomalin & Ron Hall, De wonderbaarlijke laatste reis van
Donald Crowhurst
Werner Toonk, Karma van staal
Hans Vandersmissen, Rond de Friese Zee

* alleen als e-book verkrijgbaar

**Janneke Kuysters
& Wietze van der Laan**

NIEUWSGIERIGHEID ALS KOMPAS ROND DE WERELD IN ACHT JAAR

HOLLANDIA

Inhoud

Voorwoord	13	
1	Waarom doen we dit ook alweer?	15
2	Met een omweg naar het zuiden	22
3	Naar het diepe zuiden	34
4	Eenzaamheid en drukte	56
5	Mijlen vreten naar iconische eilanden	70
6	Tussen Bermuda en Nieuw-Zeeland	93
7	Van landrot naar <i>race reporter</i>	114
8	De harde kant van Australië	135
9	Draken en wolkenkrabbers	152
10	Lockdown in het paradijs	172
11	Van Kaapstad naar huis	190
Epiloog – Oftewel: de luxe van ervaring	215	
Verklarende woordenlijst	235	

- - - - - Eerste reis, 1999-2000
 — Tweede reis, 2013-2021
 ○ Landreis

Landreizen

De afwisseling tussen het reizen per boot en de landreizen heeft onze wereldreis ongelofelijk interessant gemaakt. Per land staat kort aangegeven hoe we de landreizen aanpakten en waar we naartoe zijn gegaan.

Spanje

De boot lag in Sevilla en wij reisden met de auto door heel Andalusië: Córdoba, Málaga, Ronda, Jerez en Cádiz.

Brazilië

Met de bus en een huurauto hebben we verschillende landreizen gemaakt. Naar het zilvermijnstadje Ouro Preto, naar het Duitse dorp Blumenau, naar de Iguazu-watervallen en met de spectaculaire trein van Curitiba naar Morretes.

Argentinië

Vanuit Ushuaia zijn we met een klein motorschip naar Antarctica gegaan, terwijl onze boot afgemeerd aan een meerboei in Ushuaia achterbleef.

Chili

De boot heeft acht maanden in een kleine jachthaven in Valdivia gelegen, terwijl wij vijf maanden reisden door Zuid-Amerika. Eerst een wijnreis met de bus naar Santiago en Valparaíso in Chili en naar Mendoza in Argentinië. Daarna gingen we met de bus naar Peru (Arequipa, Cuzco, Machu Picchu), Bolivia (Titicacameer, Salar de Uyuni) en via de Atacama-woestijn in Noord-Chili

weer terug. Met een campertje trokken we vervolgens naar Chiloé in Chili en naar het merengebied in Chili en Argentinië (Bariloche, Lago Puelo, Villa La Angostura en Pucón). Tot slot maakten we een reis met het vliegtuig: naar Suriname en naar Curaçao. In Suriname hebben we verschillende natuurgebieden en verafgelegen dorpen bezocht per vliegtuig of korjaal; naast uiteraard een bezoek aan Paramaribo en omgeving.

Verenigde Staten

Vanuit onze winterligplaats in San Francisco zijn we ook weer op pad gegaan. Een maand lang backpacken met de bus in Mexico, waarbij we vooral veel Mayaruïnes bezocht hebben. Ook hebben we met een campertje door Californië gereisd. En zijn we naar Bermuda gevlogen om de voorbereidingen voor de America's Cup van dichtbij te zien.

Nieuw-Zeeland

In Nieuw-Zeeland kochten we een auto en verbouwden die tot een heel simpel campertje. Daarmee hebben we drie maanden uitgebreid rondgetoerd op het Noorder- en Zuidereiland van Nieuw-Zeeland. Hoogtepunten waren de steden Wellington, Christchurch en Dunedin en de grote uitgestrekte natuurgebieden die verspreid over het hele land liggen.

Australië

Vanuit de oostkust van Australië hebben we drie reizen gemaakt. Met het vliegtuig naar Uluru (Ayers Rock) en het brede omliggende gebied, waar we een kampeerreis gemaakt hebben. Daarna hebben we een week op een boerderij in Baralaba gewerkt. Vanuit Sydney hebben we met een campertje een reis van een paar weken gemaakt langs de zuidoostkust van Australië (Wilsons Promontory, Melbourne, Bendigo, Canberra en de Blue Mountains).

Voorwoord

Maleisië

In Maleisië zijn we verschillende keren voor korte auto- of busreizen op pad geweest. Naar Kuala Lumpur en omgeving, naar de theeplantages in de Cameron Highlands, de oud-Hollandse gebouwen in Malakka en naar Penang.

Sri Lanka

Met afwisselend auto en trein hebben we verschillende reizen gemaakt in Sri Lanka. We gingen naar oude steden als Kandy, Anuradhapura, Polonnaruwa en Sigiriya. Daarna naar Colombo en Galle, waar veel Nederlandse historie te vinden is.

Zuid-Afrika

Met een auto hebben we vanuit Kaapstad de wijngebieden rond Stellenbosch verkend en zijn we via de bergpassen en Langeberg (Montagu) doorgereden naar Kaap Agulhas. Met een kleine camper hebben we een flinke rondreis gemaakt langs de Garden Route naar Knysna en daarna via de bergpassen als de Swartbergpas naar Die Hel, de Karoo en via de Noordkaap terug naar Kaapstad.

Namibië

Met een pick-uptruck hebben we verschillende reizen in Namibië gemaakt: naar Etosha National Park en naar Sossusvlei.

Voordat je dit prachtige boek gaat lezen, is het goed om stil te staan bij wat een geweldige ontspanning zeilen kan geven. Met zijn tweeën rond de wereld klinkt dan helemaal fantastisch, maar is het wel allemaal rozengeur en maneschijn? Dit unieke boek zal je inzicht geven in dingen en situaties waar je normaal niet eens aan zou denken. Zeilen is een sport waarbij je vecht tegen de elementen: wind, water, zon en soms zelfs sneeuw. Maar bovenal is zeilen een heel sociale sport. De prachtige verhalen van de reizen die Wietze en Janneke hebben gemaakt zullen hun ongelooflijke passie weergeven en ook laten zien wat voor soort mensen zeilers zijn: vriendelijk, behulpzaam en ruimdenkend.

Voor de lezers die mij niet kennen: ik begon op zeer jonge leeftijd met zeilen bij de lokale zeilclub in Deventer. Na een tijdje begon ik aan wedstrijden en werd ik verliefd op dat aspect van de sport. Ik stapte al heel vroeg over naar offshore zeilen en kon uiteindelijk van mijn hobby mijn beroep maken. Ik heb acht keer rond de wereld geracet en negen keer Kaap Hoorn gerond. Uiteindelijk komt dat precies op hetzelfde neer als de reizen van Wietze en Janneke: prachtige momenten worden afgewisseld met ontberingen die je naar huis doen verlangen, maar de liefde voor het zeilen overwint altijd. Wietze en Janneke hebben hun ervaringen op een unieke en prachtige manier verwoord.

Heel veel leesplezier!

Bouwe Bekking

Waarom doen we dit ook alweer?

De tranen springen in mijn ogen als ik naar de ellenlange actie-lijst kijk waar ik net weer een serie puntjes aan toegevoegd heb. Ik draai me om naar Wietze. ‘Leg me in hemelsnaam nog een keer uit waarom we dit doen?’ Wietze glimlacht, pakt mijn hand en trekt me uit m’n stoel. Hij slaat zijn armen om me heen. ‘Doe je ogen dicht en denk eens aan die dag dat we over de Waddenzee stoven met een boot van de KMJC,’ zegt hij met zijn rustige stem. Ik ben ineens weer 26 en heel erg verliefd op die knappe marine-man die ik nog niet zo lang geleden heb leren kennen. Onze verse verkering is een feest van zeilen, praten en onze gezamenlijke toekomst verkennen. Ik kan niet geloven dat ik een zielsverwant heb gevonden wiens dromen en plannen vrijwel naadloos aansluiten bij de mijne. ‘Ja, die dag op het Wad was eigenlijk de start van wat we nu doen,’ grijns ik. ‘Het is ons geluk geweest dat we al zo jong doorhadden dat we volleerde workaholics zijn,’ zegt Wietze. Ik knik. Dat maakte het makkelijker om een streep in het zand te zetten en te zeggen dat we rond onze 50ste verjaardag iets anders zouden gaan doen. Wat, dat wisten we toen nog niet. Wanneer we precies de omslag zouden maken, stond ook niet vast. Maar dat-ie er zou komen was zeker.

Mijn ogen blijven gesloten en ik draai de film van de jaren erna af. Keihard werken, spannende risico’s nemen, de spaarpot blijven vullen en ondertussen leuke reizen maken. Langzaam maar zeker werden we het erover eens dat we later een lange zeiltocht

wilden maken, liefst rond de wereld. Natuurlijk lazten we alles wat los en vast zat over dit onderwerp en spraken we met veel mensen die zoiets al eens gedaan hadden. We kochten een stalen Cumulant 1 van 31 voet, die we *Anna Caroline* noemden, naar onze moeders Angela en Caroline. De dag dat ze haar doopten, is in ons geheugen gegrift. De jaren raasden door.

‘Het tweede belangrijke moment kwam bij Stavoren,’ grijnst Wietze. Ook nu verplaats ik me moeiteloos naar die dag. We waren inmiddels bijna tien jaar bij elkaar en hadden een weekje vrij genomen om in de herfst nog wat te varen. ‘Het was echt zo’n dag waarop alles tegenzit: we hadden al uren gekruist in de stromende regen en het schoot voor geen meter op. Echt zo’n dag waarop je de boot het strand op wilt varen en aan de eerste de beste wandelaar cadeau wilt doen,’ mijmer ik. ‘Wie er toen over begonnen is, weet ik niet meer,’ zegt Wietze. Maar ineens was het idee er: we gaan er een jaar tussenuit. Zeilen. Testen of het leuk is om zo lang samen weg te zijn.

Alles kwam in een stroomversnelling: negen maanden later vertrokken we voor een ‘Rondje Atlantic’. Het ontwerp van onze *Anna Caroline* was geschikter voor de Friese meren dan voor een zeereis, maar we wisten dat de eerste eigenaar de boot aangepast had voor groot water en er daadwerkelijk ook oceaanreizen mee gemaakt had. We legden een nieuwe projectmap op tafel neer en pakten alles voortvarend aan. Kersvers getrouwd gooiden we los uit het museumhaventje in Gouda, onze familie en vrienden achterlatend met het bange vermoeden dat dit niet de enige keer zou zijn dat ze ons zo uit zouden zwaaien.

Het ‘testjaar’ was een doorslaand succes. We genoten van het zeilerswereldje, van de onafhankelijkheid die we samen met onze *Anna Caroline* hadden en van de prachtige plekken die we konden bezoeken. En heel bewust legden we onze ervaringen vast. Voor later, als we de grote reis gingen maken. ‘Ongelofelijk hoe we toen het contact met het thuisfront onderhielden,’ lacht Wietze.

Ik lach mee bij de herinnering aan het gedoe met telefoonkaarten, rondhangen in internetcafés en wachten op postpakketten in schimmige postkantoorjes. Als we op zee waren, was er geen contact. Omdat we alleen een marifoon hadden en op de kortegolfradio alleen konden luisteren, was het stil en waren we onthecht tijdens de lange oversteken.

We leerden ook dat we het gebaande pad druk en best saai vonden. Het Caraïbisch gebied boeide ons maar matig, dus we besloten om door te varen naar New York en vandaaruit terug te varen naar Europa. Onvergetelijke momenten, als je zo langs het Vrijheidsbeeld vaart. ‘Toen wisten we het zeker,’ knik ik. ‘Het maakte het in alle opzichten makkelijker,’ beaamt Wietze. ‘We hadden een plan, wisten hoeveel geld we nodig hadden en wat voor soort boot we nodig hadden.’ Na een jaar reizen stapten we op zondagavond vanaf de boot ons huis weer in en op maandag gingen we weer aan het werk. We stonden te trappelen om te beginnen. Zo’n jaar reizen is fantastisch, maar we hadden de geestelijke uitdaging van het werken ook gemist. Wietze ging terug naar zijn oude werkgever die hem heel schappelijk een sabbatsjaar had gegund. Ik startte mijn eerste onderneming. We vlogen uit de startblokken en werkten al snel weer op het oude tempo. Heerlijk.

Maar er was ook een ander spoor. Tijdens ons Rondje Atlantic had ik bedacht om eens een artikel te schrijven voor ons favoriete blad *Zeilen*. Gewoon, omdat we zelf zoveel profijt gehad hadden van de artikelen die anderen schreven. Het onderwerp was wat alarmerend: we waren in de eerste vier maanden maar liefst drie keer in heftig gevecht geweest met ongewenst water dat de boot instroomde. De tekst konden we e-mailen, maar de negatieven van de foto’s gingen per post naar Nederland. De redactie was erg enthousiast. Het smaakte naar meer en we schreven en fotografeerden er vrolijk op los. Eenmaal terug in Nederland werden we gebeld door Eduard Rijnja, de toenmalige

ge hoofdredacteur van *Zeilen*. Al snel zaten we in het redactie-lokaal te praten met het team: de start van een jarenlange samenwerking. We schreven over de reizen die we maakten en op de opiniepagina mochten we onze mening geven over van alles en nog wat.

Wietze laat me langzaam los en ik wijs naar de wereldkaart die tussen de verhuisdozen staat. Er zit een wat vlekkerige plaat perspex voor. Wietze wijst: 'Hoeveel uren zouden we niet voor die kaart gezeten hebben?' Er lagen toen stiften bij. We gingen voor de kaart zitten en maakten stippen van 'moeten we naartoe'-bestemmingen, 'ook leuk'-bestemmingen en 'zeker niet'-bestemmingen. En met de vaargidsen en klimaatkaarten op schoot trokken we dan strepen tussen de stippen. En veegden die weer weg als het toch niet paste in de seizoenen. Voorpret in het kwadraat, en langzaam ontstond een route die ons ideaal leek. We konden toen nog niet weten dat we onderweg nog meer 'moeten we naartoe'-bestemmingen zouden leren kennen en onze plannen meerdere keren zouden bijstellen.

De jaren raasden weer voort. Er kwamen prachtige kansen op ons pad die we met beide handen aangrepen. Wietze schoot de hoogte in bij grote organisaties, ik had uiteindelijk drie bedrijven: we moesten soms ons best doen om elkaar bij te houden. Maar altijd was er de ondertoon van ons gezamenlijke plan. De spaarpot groeide gestaag en het werd tijd om naar de ideale boot te gaan zoeken.

'U wilt komend weekend naar die stalen Bruce Roberts van 44 voet komen kijken?' zei de makelaar met een glimlachje. 'Natuurlijk. Als het u lukt om op zo'n korte termijn tickets te krijgen.' Tickets? 'De boot ligt in Castelfells, zuid van Barcelona.' Lang verhaal kort: drie weken later klommen we de ladder op van een jacht dat al een tijdje op de kant stond bij een jachthaven. Naast een steengroeve. Het was een uitdaging om door de dikke pakken stof heen te kijken, maar bij ons derde rondje over het dek

vlogen de vlinders door onze buiken. We vonden binnen precies de dingen waar we naar op zoek waren in een bootinterieur. De Nieuw-Zeelandse eigenaar Larry wilde heel graag verkopen, omdat hij er na tien jaar en een halve wereldomzeiling genoeg van had. Wietze hield z'n kop erbij en vroeg bedenktijd. 'Janneke, we moeten die boot invoeren in de EU en ik vrees dat zoiets niet eenvoudig is,' zei hij nadenkend. Een paar zenuwslopende maanden volgden, maar uiteindelijk was ze van ons. De verkoop van onze kleine *Anna Caroline* ging verrassend snel.

We wilden met onze aanwinst naar Nederland zeilen, maar liepen tegen allerlei problemen aan. Uiteindelijk is ze op een vrachtwagen naar Nederland gekomen. 'Nou mevrouw, dat is nog best een project met die boot,' was het wat lacherige commentaar van de kraanmachinist die haar in het Nederlandse water zette. Ik lachte maar een beetje terug, met m'n tanden op elkaar, want ik was bang dat het leger vlinders in mijn buik via mijn mond zou ontsnappen. Dit was de boot en hiermee gingen we op reis!

In de tien jaar die volgden, verbeterden we haar stap voor stap. Na elke verbetering gingen we uitgebreid zeilen om te testen of het naar onze zin was. Zo niet: alles er weer uit en opnieuw beginnen. Wat je niet hebt, kan ook niet kapot. Dat motto maakte veel beslissingen wel makkelijker. En vooral goedkoper. Een belangrijk onderwerp was de naam van de boot. Die moest in meerdere talen makkelijk te begrijpen zijn, eenvoudig te spellen en dicht bij ons staan. '*Anna Caroline* dus,' concludeerde Wietze. Maar zo heette de vorige boot ook, dus we wilden er wat aan toevoegen. Iets dat ook met haar verleden in Nieuw-Zeeland te maken had. Wietzes vader dook in de boeken en kwam met de oplossing. Abel Tasman had Nieuw-Zeeland eerst *Staeten Landt* genoemd; pas later werd de definitieve naam op de kaart gezet. Voluit heet het vaartuig van onze dromen dus *Anna Caroline van Staeten Landt*.

Naar het diepe zuiden

Echt op pad

‘Nu voelt het pas alsof we écht op pad gaan,’ zegt Wietze als we de kust van de Algarve langzaam achter ons in zee zien zinken. Ik knik tevreden. De tijd in Sevilla hebben we goed gebruikt om de boot helemaal klaar te maken zodat we langere tijd zelfredzaam kunnen zijn. De vijf wintermaanden in een haven eisen echter wel hun tol: we moeten snel op zoek naar onze zeebenen. Pas op de derde dag van de oversteek zitten we weer in een ritme en genieten we van het ontspannen zeilen op een rustige zee. ‘Oversteken zijn altijd zo goed om te laten bezinken wat achter ons lag en ons langzaam te verheugen over wat voor ons ligt,’ peins ik op een vroege ochtend. Wietze gaat naar de loodskooi na zijn laatste wacht en wijst naar voren: ‘Je kunt alvast zien wat voor je ligt.’ Ik grinnik. La Graciosa, het eerste van de Canarische Eilanden dat we willen bezoeken, ligt al vaag op de horizon.

La Graciosa is een klein, zanderig eiland met een dorpje erop. Je hebt een van tevoren aangevraagde vergunning nodig om af te kunnen meren in het haventje. ‘Stop!’ brult de havenmeester dan ook zodra we het kommetje in varen. Afgemeerd aan de passantensteiger kunnen we alle papieren overhandigen en worden we alsnog toegelaten.

De zanderige straatjes leiden naar een zondoorstoofd dorpspleintje. Er staat een kerkje waar we even gaan kijken. De pastoor

spreekt ons aan: ‘Waar komen jullie vandaan?’ ‘Uit Nederland.’ Opgetogen nodigt hij ons uit voor de Palmpasenprocessie van morgenavond. ‘Hallo, Nederlandse vrienden!’ begroet hij ons de volgende dag. We krijgen een palmtak in onze handen en volgen de kerkgangers naar buiten. Wietze houdt m’n hand vast als we in het stille optochtje door het dorp lopen met onze palmtakken. Vriendelijke knikjes alom. ‘Wat indrukwekkend in al z’n eenvoud,’ fluistert Wietze. Ik knik. Na een mooie viering in de kerk nemen we hartelijk afscheid van de jonge pastoor.

Een paar dagen later varen we naar Lanzarote. ‘Heb jij nu al uitgevonden waar Team Brunel zit?’ vraagt Wietze me als we net in de jachthaven vastgemaakt hebben. Een stukje verderop langs de kade zien we de plek waar het Team SCA zich voor de Volvo Ocean Race aan het voorbereiden is. ‘Ja, die zitten in het zuiden van het eiland.’ ‘Oké, ik ga wel even kijken of we een huurauto kunnen regelen.’ We willen een leuke column voor Zeilen maken over deze twee teams en hun aanpak. Later maken we een lange wandeling door het heuvelachtige terrein en komen precies boven het SCA-kamp uit. ‘Wat een slimme opzet,’ bewondert Wietze. Na wat bellen met de pr-dame van SCA mogen we op bezoek komen om kort met Carolijn Brouwer te spreken. We zijn er stil van dat we deze superster van het zeilen mogen ontmoeten. Een paar dagen later worden we hartelijk ontvangen op de Brunel-basis. Schipper Bouwe Bekking geeft ons een rondleiding op z’n snelle boot en we vallen van de ene verbazing in de andere. ‘Geef je camera eens,’ zegt hij tegen Wietze. Een tel later staan we te poseren achter het roer van de Brunel met grijnzen die niet veel breder kunnen.

‘Twee supersterren in één week, ongelooflijk,’ zeggen we tegen elkaar als we de zee op steken richting Gran Canaria. We zien de torenhoge zeilen van zowel Brunel als SCA in de verte. ‘Die zijn vast weer aan het trainen,’ zegt Wietze, terwijl hij flitsender dan normaal het grootzeil hijst. Ik moet er een beetje om grinniken.

De overtocht naar Gran Canaria is een *overnighter*. Normaal vinden we die korte tochtjes van 24 uur erg vervelend: je komt niet in een ritme en het is veel vermoeiender dan een meerdaagse oversteek. Deze keer gaat het echter perfect. Prachtig weer, weinig deining en een overdonderende sterrenhemel. Fit als een hoentje komen we aan in Puerto de Mogán.

Africa light

‘Ben je nerveus?’ vraagt onze Britse bootbuurvrouw als we de lijnen losmaken voor ons vertrek naar Kaapverdië. ‘Altijd wel,’ zeg ik eerlijk. ‘Het houdt ons scherp.’ Ze wenst ons een goede reis. De zeiltocht naar Kaapverdië is er ook weer eentje uit het boekje. Heerlijk weer, mooi lopend windje en alweer hele groepen dolfijnen om de boot – vijf dagen fantastisch zeilen. Onze windvaanstuurinstallatie werkt nog beter dan we verwacht hadden en dat geeft zoveel rust. ‘Waar zullen we gaan reven?’ vraag ik Wietze als we nog een mijl of 10 van hoofdstad Mindelo vandaan zijn. Hij tuurt naar het water en vliegt ineens naar voren. ‘Nú!’ Het zeil is nog niet naar beneden of we varen de acceleratiezone tussen de eilanden in. Wat een wind! Zodra we de baai van Mindelo in varen, neemt die snel af en kunnen we een plek zoeken in het jachthaventje.

‘Africa light noemen ze Kaapverdië ook wel,’ zegt Johanna, de havenmanager. Ze maakt ons snel wegwijs in Mindelo, de hoofdstad van de eilandengroep. Het is een bedrijvige plaats met lage gebouwen, stoffige pleintjes en lachende kinderen die van het kleinste ding nog een fantastisch stuk speelgoed weten te maken. We slenteren rond, drinken pittige koffie in koele barretjes en proberen op het marktje wat lekkere groenten en fruit te kopen. De prachtige muziek van Cesária Évora hoor je overal.

In de haven ligt een bont bestickerde Open 60 raceboot. Rond

deze boot is het een komen en gaan van Mooie Mensen. ‘Zullen we even gaan kijken?’ zegt Wietze met een lachje. ‘Tuurlijk,’ zeg ik en pak zijn cameratas. Een lange atletische man beent heen en weer over de steiger, klimt aan boord van het racejacht en stapt weer op de steiger. ‘Weet je het zeker?’ snerpt hij naar een heel knappe vrouw. ‘Ja, volgens de routeerder is het slecht weer om te vertrekken,’ zegt ze aarzelend. ‘Dat ben ik met je routeerder eens,’ bemoeit Wietze zich ermee. Schipper Ricardo’s hoofd zwaait met een ruk naar hem toe. ‘Hoezo?’ ‘Nou,’ zegt Wietze rustig, ‘wij willen ook richting Brazilië en er zit een naar lage-drukgebied in de weg. Je zit hier nog wel een week.’ Handenwringend vertelt Ricardo dat hij stapels berichtjes en tekeningen van Portugese schoolkinderen bij zich heeft. Het is de bedoeling dat hij ze aflevert in Salvador da Bahia in Brazilië, om de Portugese nationale voetbelploeg een hart onder de riem te steken bij het wereldkampioenschap. Hij wordt gesponsord door onder andere de nationale luchtvaartmaatschappij van Portugal en er is veel media-aandacht voor zijn project. De tijd dringt voor hem. Hij heeft een heel team om zich heen; na een tel staan die allemaal naast Wietze.

Die wijst op het scherm: ‘Kijk, dit systeem moet je in de gaten houden. Als dat hier ongeveer onder ons zit, kun je weg. Dan gaan wij ook.’ In de dagen erna hebben we leuk contact met ze en bereiden we samen ons vertrek voor.

‘Moet je lezen,’ zeg ik ’s avonds tegen Wietze. ‘Hier weer een verslag van een overval op zeilers in Brazilië. Ik begin er knap zenuwachtig van te worden. Zijn wij nou echt genoeg voorbereid op die onveiligheid daar?’ ‘Ik zit daar ook wel mee,’ zegt hij. De oplossing is natuurlijk om gewoon verder naar het zuiden te varen en rechtstreeks naar Rio de Janeiro te gaan. Daarmee maken we ons verblijf in Brazilië wat korter en vermijden we de gevaarlijkste stukken. Maar ja, dan missen we ook meer. De volgende dag drinken we koffie bij Kevin aan boord, een leuke Zuid-Afrikaan

Draken en wolkenkrabbers

Wegvaren uit het rode land

‘Gatver, alles is rood,’ klaag ik na een winderige nacht op een ankerplek in Dampier. Het noorden van Australië is onherbergzaam en droog. Woestijn, zover het oog rijkt. En rood zand, veel rood zand. Dampier is een havenplaats waar grote schepen volgeladen worden met van alles wat uit de Australische grond gewonnen wordt. Kolen en ijzererts lijken wel de populairste te zijn als we om ons heen kijken. Gigantische bergen liggen er overal. Een naargeestige plek met vrolijke douaniers die ons in sneltreinvaart uitstempelen. Ze wensen ons een goede reis naar Indonesië.

‘Dit is echt weer zo’n oversteek waar ik zin in heb,’ zegt Wietze. ‘Op het eerste stuk na dan,’ mompel ik. De zeebries krijgt ons weer in z’n greep in de eerste 50 mijl na Dampier. Diep gereefd stuiven we naar het noorden. Als het allemaal wat rustiger wordt, rollen we de kluiver helemaal uit en zitten er een tel later geschokt naar te kijken. Het rode stof heeft z’n weg tussen de plooiën gevonden. Onze prachtige, nagelnieuwe kluiver is roze. ‘Nou maar hopen dat we een beetje regen krijgen,’ zegt Wietze nuchter.

Ik had veel scheepvaart verwacht, maar ook dat valt reuze mee. We varen met een lekker vaartje in vijf dagen soepeltjes naar de zeestraat tussen Lombok en Bali. Lynnath kijkt vanaf thuis mee

en stuurt een waarschuwend mailtje: ‘Houd rekening met een fellere tegenstroom in die zeestraat dan je normaal gezien zou verwachten. Het is net volle maan geweest, dus het kan er een beetje wild worden.’ Wanneer we Lombok naderen, zien we dat de wind die ons zo lekker in de rug blaast, tegen de harde zuidgaande stroom in staat en voor een rare, piekerige zee zorgt. ‘Daar gaan we,’ schreeuwt Wietze even later door het geweld van de overslaande golven heen. Anna Caroline houdt zich in dit soort omstandigheden goed; haar gewicht zorgt ervoor dat we niet al te hard heen en weer gegooid worden.

‘Waarom lagen jullie in Straat Lombok voor anker?’ vragen medezeilers de volgende dag. Wij barsten in lachen uit. ‘We lagen niet voor anker, we gingen tergend langzaam tegen de stroom in.’ Met loeiende motor, alle zeilen omhoog en onze vingers gekruist doen we uiteindelijk zes uur over de 9 mijl in de zeestraat. ‘We hadden alle tijd om naar de vissers op hun vlerkprauwen te kijken,’ lach ik. Onze opluchting is bijna tastbaar als we de bocht omgaan en een brede baai invaren. Indonesië! We knopen vast aan een steiger bij het eilandje Gili Gede, waar een Australiër een kleine jachthaven begonnen is. ‘Selamat pagi,’ zegt havenmanager Nower de volgende ochtend. En wij groeten netjes goedemorgen terug in het beetje Bahasa Indonesia dat we uit ons hoofd geleerd hebben. De procedure voor het aanvragen van visa en regelen van toegang was al begonnen toen we nog in Fremantle lagen, dus we zijn blij dat alles blijkt te kloppen en we inderdaad snel ingeklaard kunnen worden. De airconditioning zoemt in het kantoor van de havenmanager en we zitten in onze nette kleren op de kantoorstoelen. Van de agent die borg voor ons moet staan, hadden we de uitdrukkelijke instructie gekregen om rekening te houden met de gewoontes in dit overwegend islamitische land.

Tourist fashion

‘We zijn stiknieuwsgierig naar Lombok – hoe kunnen we het beste rondreizen over het eiland?’ vragen we aan Nawer. ‘Ik regel wel een chauffeur,’ zegt die resoluut. Na wat doorvragen blijkt dat, na de aardbeving van twee jaar geleden, de toeristenstroom naar het eiland vrijwel opgedroogd is. ‘Door hem een dag in te huren help je z’n gezin om het financieel nog wat langer uit te houden,’ legt hij uit. We schrikken vervolgens hoe goedkoop het is om een dag met Anwar op stap te gaan.

Het wordt een dag om nooit te vergeten. Het is voor ons de eerste keer in Zuidoost-Azië, dus gretig nemen we alles in ons op. De etensgeuren die je vrijwel overal ruikt, de gekte in het verkeer met auto’s, gammele vrachtwagens en honderden knetterende brommertjes. De raadselachtige hindoeïetempels waar tientallen aapjes rondspelen, de enorme moskeeën in elk dorp. Overall is het groen in de kuststrook, maar als we met de auto hoger klimmen wordt het woestijnachtig, rotsig en kaal. Op een strandje kopen we sarongs bij jongetjes van wie ik zou willen dat ze op school zitten en bij pottenbakkers zien we bijzondere producten waarin klei en touw verwerkt zijn. ‘Hebben jullie honger?’ vraagt Anwar als we bij een toeristisch restaurant staan. ‘Ja,’ zegt Wietze. ‘Maar we gaan met jou mee naar een tentje waar jij graag eet.’ Anwar is verrast, hij verwachtte dat hij ons hier af zou zetten voor de lunch. Hij grijnst en rijdt naar een straattentje dat een kilometer verder ligt. We eten een perfecte nasischotel met lekkere sapjes erbij. De rekening is een verrassing: voor nog geen euro per persoon hebben we als koningen gegeten.

‘Zeg, ik zie dat jullie op Lombok zitten. Zin om naar Bali te gaan?’ vraagt Ricard, die met de Purnama op Christmaseiland ligt. ‘Eh, ja,’ typ ik terug. ‘Neem de snelboot maar. Dit is het adres van ons huis. De huishoudster weet dat jullie eraan ko-

men.’ Stomverbaasd grijpen we deze bijzondere kans aan. Rumah Purnama blijkt een villa te zijn aan de zuidkant van Bali. De huishoudster verwelkomt ons hartelijk en we vallen met onze neus in de boter omdat er nog meer gasten gebruikmaken van het huis. Zij kennen Bali goed en al snel hebben we een leuk plan om in een paar dagen veel van het eiland te zien.

‘Het is totaal anders,’ zucht ik als we naast de auto staan en uitkijken over een vallei vol Balinese rijstvelden die als terrassen langs de helling bulken. We kijken onze ogen uit naar de elegante hindoeïstische vrouwen met hun kanten blouses en kleurige rokken. De gele sjerp om hun middel is een prachtig accent. Overall zien we kleine altaartjes en offerandes. Als we op een terras zitten bij een restaurant, loopt een serveerster ineens weg met brandende wierookstokjes in haar handen. Ze plaatst er een paar bij elke hoek van het gebouw en doet bij elk een klein gebed.

Eenmaal terug op Lombok gaan we nog een dagje met Anwar op stap. In een winkeltje koop ik een tuniek voor mezelf. Anwar knikt: ‘Bedankt dat je dit soort dingen aantrekt.’ Hij wijst naar een brommertje dat voorbij stuift. Twee vrouwelijke toeristen zitten er schaars gekleed op. ‘Tourist fashion,’ zegt hij kort. We gaan met hem naar een overdekte markt, want we hebben groenten en fruit nodig voor de komende week. Op de terugweg twinkelen Anwars ogen: ‘Ik heb nog een verrassing voor jullie.’ Hij stopt bij de school van zijn dochttertje. Uit het eenvoudige gebouwtje stormen dertig kleine meisjes. Giebelend stellen ze zich in rijtjes op. ‘Selamat siang,’ zeggen Wietze en ik in koor. ‘Terima kasih,’ bedanken de meisjes ons. Ze kennen al heel wat Engelse woordjes en die moeten allemaal geoefend worden. Iedereen is opgetogen en het is prachtig om hun enthousiasme te zien.

grapten we dan tegen elkaar. Maar we genoten van de contacten die we legden voor interviews en van de onderzoeken die we onderweg gedaan hebben.

De perfecte boot

De perfecte boot bestaat niet: elke wereldzeiler kan je precies vertellen welke punten heel goed zijn aan zijn of haar boot en welke dingen beter zouden kunnen. De keuze van een boot is heel persoonlijk. Wij kozen voor een iets grotere boot van staal, omdat het zeegedrag daardoor prettiger is en we eventuele reparaties aan de romp erg makkelijk zouden kunnen uitvoeren. We gingen liever wat vaker terug naar Nederland dan dat we gasten aan boord hadden, dus zochten we een boot met veel open ruimte en zo min mogelijk hutten. Een makkelijk hanteerbaar kottertuig stond ook op het wensenlijstje.

Ten aanzien van de boot en uitrusting zijn er twee belangrijke keuzes. De eerste is: vertrek je met een boot die optimaal onderhouden of opgeknapt is, met alle apparatuur zo nieuw mogelijk? Of kies je voor vertrek met een boot waar nog aan geklust moet worden en ga je ervan uit dat je dat onderweg nog kunt doen? Beide zijn goed. Wij kozen voor het eerste scenario, omdat we het klussen en upgraden konden doen terwijl we nog een inkomen hadden en het dus niet ten koste van ons zeilbudget zou gaan. Een ander vraagstuk is: hoeveel luxe wil je aan boord hebben? Ons motto is: wat je niet hebt, gaat niet kapot. Met name tijdens onze eerste reis hebben we veel geleerd van zeilers die eindeloos lagen te wachten op onderdelen voor kapotte apparatuur. Door alleen voor de essentiële dingen te gaan, hebben we acht jaar kunnen varen zonder ooit op een onderdeel te hoeven wachten. Dat betekent wel dat de lijst van dingen die we niet hebben tamelijk lang is. Een watermaker, kaartplotter, douche, wasmachine

en boiler zijn bij ons aan boord niet te vinden, evenmin een vriezer, windmeter en televisie. De vrijheid en financiële ruimte die dat opleverde, hebben we besteed aan bijvoorbeeld de luxe van landreizen, huurauto's en kookworkshops in vrijwel alle landen die we bezocht hebben.

Pimp your trip

Ook hier geldt weer: elke zeiler kiest z'n eigen prioriteiten. Voor ons was het belangrijk dat we af en toe de boot op een veilige plek konden achterlaten om onze rugzakken uit de kast te halen voor een leuke landreis. De vijf maanden backpacken door Zuid-Amerika waren voor ons een onvergetelijk en essentieel onderdeel van onze reis, net als de drie maanden lange rondreis door Nieuw-Zeeland, de maand backpacken in Mexico, de rondreis door Suriname en de campertoer door Californië – of de camperreizen door zuidoostelijk Australië en Zuid-Afrika. Door het binnenland in te reizen hebben we een veel dieper begrip gekregen van de landen die we bezochten en fantastische ervaringen opgedaan.

De keuze voor deze afwisseling tussen zeereizen en landreizen beviel ons erg goed en we zagen dat veel zeilers daar ook wel zin in hadden. Voor ons was het bij het vaststellen van ons jaarbudget van belang dat we niet alleen geld reserveerden voor de boot en alles daaromheen, maar dat we ook een budget hadden voor de landreizen.

Hoeveel geld heb je nodig?

Deze vraag krijgen we vaak. Ook hier geldt: het is een heel persoonlijk verhaal over de gewenste luxe aan boord en onderweg,

Medische kwesties

over voorkeuren ten aanzien van landreizen en over de hoeveelheid geld die de boot onderweg vraagt. En natuurlijk gaat het over de manier waarop je de reis kunt financieren. Daarin zien we bij zeilers twee soorten bronnen. De eerste bron is een stabiel inkomen uit pensioen, verhuur van een huis of een bedrijf in het thuisland. De andere bron is vaak een spaarpot waaruit ze hun reis financieren, een baan die ze op afstand kunnen doen of werkzaamheden die ze onderweg tegen betaling verrichten. Die laatste groep bestaat vaak uit Handige Harries die op andere boten reparaties verrichten. Op veel plekken is daar soms wel weerstand tegen, omdat de lokale ondernemers hier omzetverlies door lijden.

Het grote verschil tussen onze eerste en tweede reis is dat we steeds meer zien dat échte lowbudgetzeilreizen anno nu bijna niet meer kunnen. Landen, havens en ankerplaatsen worden duurder: visa, kosten van inklaren en gezondheidstesten (zeker rond corona) zijn daar voorbeelden van. Verder wordt steeds vaker vereist dat een jacht verzekerd is, wordt er ankergeld geheven of wordt ankeren compleet verboden en moet een meerboei gebruikt worden, uiteraard tegen betaling. Zeilers die voor alle kosten, dus inclusief onderhoud en verzekering, voor 12.000 tot 15.000 euro per jaar rond proberen te komen, krijgen het steeds lastiger. Uit een onderzoek dat we voor een artikel voor *Zeilen* gedaan hebben, bleek dat men gemiddeld 25.000 euro per jaar gebruikt. Maar uitzonderingen bevestigen de regel: we hebben een stel ontmoet dat van 500 euro per maand rondkomt. Piepklein bootje, onverzekerd, bij tegenslagen zetten ze een crowdfundingactie onder hun volgers op en ze noemden zichzelf *professional freeloaders*. Hun doel was om aardig gevonden te worden (wat ze ook waren) en daardoor vaak uitgenodigd te worden voor etentjes. Dat scheelde weer geld. Met liefde hebben we regelmatig voor ze gekookt en ons verheugd in hun gezelschap.

Wereldzeilers zijn vaak gezonde mensen: we leven veel buiten, doen veel te voet als we ergens aan land zijn en werken hard om de boot te zeilen. Maar toch kunnen er onverwachte dingen gebeuren. Bij de voorbereiding voor onze eerste reis in de jaren negentig was er nog weinig kant-en-klaar voorhanden. Met een bevriende internist maakten we een medicijnlijst, waarbij we uitgingen van de belangrijkste dingen die ons van buitenaf konden overkomen: snijden, branden, verstuiken en breken. Voor de inwendige mens gingen we uit van darmproblemen en infecties. Achteraf hadden we voor dat jaar misschien te veel medicijnen bij ons. Dus voor deze reis hebben we de keuzes van destijds nog eens afgewogen en hebben, ook weer in overleg met een arts, een lijst opgesteld van medicijnen die we bij ons wilden hebben. Die lijst is geprint op het briefpapier van de apotheek en we hebben een verklaring van de huisarts bij ons dat we duidelijke instructies hebben gekregen over het gebruik van de medicijnen. Daar is overigens nooit naar gevraagd. De medicijnvoorraad werd in sommige landen wel gecontroleerd.

Hebben we medische vragen gehad? Gelukkig niets spannenders dan een infectie, vitaminetekort en een flinke wond. Daarnaast brak er wel eens een vulling en moest dat bij een lokale tandarts gerepareerd worden. Eén keer hebben we dat zelf moeten doen en toen waren we blij dat we materiaal voor noodvullingen bij ons hadden. Wat we ook leerden, is dat je nooit genoeg verbandmiddelen bij je kunt hebben. De wond op Wietzes voet heelde niet op zee en in de twee weken dat we die dus dagelijks moesten verbinden, is er heel wat verband doorheen gegaan.

Hebben we iets gemist bij het opstellen van onze lijst? Daar kwamen we achter toen een bevriende zeiler midden op zee met prostaatproblemen kwam te zitten. Op elke volgende reis gaat dus een katheter mee. Iets interessants dat we ook geleerd heb-